

Бабич М. Є.,*старший викладач кафедри іноземних мов
Національного транспортного університету***Слива Т. В.,***кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри слов'янських мов
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*

ЧЛЕНИ АСОЦІАТИВНО-СЕМАНТИЧНИХ ГРУП У СКЛАДІ ІНШИХ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ ПАРАДИГМ

Анотація. Статтю присвячено аналізу семантичних відношень між членами асоціативно-семантичних груп у межах асоціативно-семантичної структури із вихідним словом *зима*. Асоціативно-семантична група являє собою сукупність лексем, що позначають поняття, об'єднані причинно-наслідковим зв'язком, і водночас мають у семантичній структурі однакові семи, які перебувають в особливих відношеннях: гіперсема вихідного слова в семантичній структурі асоціатив є гіпосемою, а родові семи асоціатив для вихідного слова є видовими.

Семантичний зв'язок лексем зумовлює наявність асоціативного зв'язку між ними. Оскільки парадигматичні зв'язки лексем ґрунтуються на асоціаціях, висловлюється припущення, що рефлексми в межах однієї асоціативно-семантичної групи можуть бути пов'язані різними семантичними кореляціями (синонімічними, антонімічними, гіпонімічними, меронімічними та ін.).

Ще однією підставою для виникнення асоціацій є можливість зустрічі стимулу та асоціації в межах одного контексту, тож наявність асоціативно-семантичного зв'язку між лексемами підтверджується прикладами з художніх творів українських авторів.

Під час дослідження виявлено, що члени асоціативно-семантичної структури з кауземою *зима* вступають у синонімічні (*завірюха, хуртовина, метелиця, віхола, заметіль, хуга, сніговий*), антонімічні (*безсніжжя – багатосніжжя*), гіперо-гіпонімічні (*сани – санчата, снігокат, тринджоли, розвальні, волокуша, крилатки; ковзани – снігурки; лижі – снігоступи*), меронімічні (*зима – грудень, січень, лютий; крига – крижинка; сніг – сніжинка*) відношення. Вони також можуть утворювати тематичні групи (*теплиця, оранжерея; шуба, пальто, кожух; чоботи, валянки*).

Результати дослідження підтверджують тезу про те, що будь-яка система має протилежні властивості перервності і безперервності. Дискретність лексичної системи мови проявляється в існуванні різноманітних парадигм, континуальність – у їхньому “взаємопроникненні”.

У перспективі планується дослідження опозицій, утворених членами асоціативно-семантичних структур, вершинами яких є назви інших пір року, формування типології таких парадигм.

Ключові слова: асоціативно-семантична група, асоціативно-семантична структура, каузема, рефлексма, семантична кореляція.

Постановка проблеми. Питання щодо можливості систематизації лексики на власне лінгвістичних підставах протя-

гом тривалого часу було дискусійним. Специфіка цього рівня мови (кількісний склад, відкритий характер, обумовленість екстралінгвістичними факторами тощо) ставила під сумнів можливість такої систематизації. Проте аналіз мовного матеріалу свідчив про те, що лексика – це також певна система, проте, на відміну від фонетичної або граматичної систем, більш замкнених, мало проникних, є більш численною, складною, рухомою. Незважаючи на те, що організація лексики обумовлена зв'язками між предметами і явищами дійсності, відображення цих зв'язків регулюється власне лінгвістичними факторами [1, с. 184].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із перших на необхідності вивчення законів і правил об'єднання значень цілих груп слів наголошував О. О. Потєбня, ідею системності лексики розвивали М. М. Покровський, Л. В. Щерба, О. І. Смирницький, В. В. Виноградов, який, зокрема, зазначав, що мові “властива своєрідна система утворення і зв'язку понять, їх групування, їх розшарування та їх об'єднання в “пучки”, в комплексну єдність” [2, с. 17], а також У. Вейнрейх, Дж. Катц, М. В. Нікітін, З. Д. Попова, Й. А. Стернін та ін.

Наразі семантичні угруповання слів, певною мірою близьких за змістом, описані в теоретичних працях вітчизняних і зарубіжних дослідників (З. Є. Александрова, Ю. Д. Апресян, А. Т. Бевзенко, А. О. Брагіна, В. С. Ващенко, Є. І. Гороть, Г. В. Горох, С. О. Добричев, А. П. Євгенєва, Ю. М. Караулов, В. В. Левицький, Л. В. Малаховський, Є. М. Міллер, Л. О. Новіков, Л. М. Полюга, Ж. П. Соколовська, О. О. Тараненко, Л. В. Терещенко, А. А. Уфимцева, М. М. Фашенко, Ф. П. Філін, Д. М. Шмельов, V. Y. Collins, S. Ullmann, E. Wierzbicka та ін.), а також в лексикографічних виданнях (тезауруси, ідеографічні словники, словники синонімів, антонімів, омонімів тощо).

Як відомо, до будь-якої парадигми лексеми входять за наявності спільних семантичних ознак, протиставляючись одна одній за допомогою диференційних елементів значення. Традиційно виділяють синонімічну, антонімічну, тематичну, гіперо-гіпонімічну парадигми, лексико-семантичну групу слів (ЛСГ). Ми вважаємо за доцільне доповнити цей перелік меронімічною парадигмою, а також асоціативно-семантичною групою (омоніми ми не розглядаємо, оскільки вони утворюють формально-семантичну парадигму).

Мероніми (партитиви) – слова, пов'язані за принципом “частина – ціле” – потрапили до поля зору лінгвістів порівняно недавно. Низка дослідників (О. В. Горбунова, З. І. Комарова,

М. А. Кронгауз, Е. В. Кузнецова, І. І. Мещанинов, М. В. Нікітін, В. З. Панфілов, З. Д. Попова, Н. С. Рижук, Н. О. Сєдова, Г. В. Сітар, Й. А. Стернін, Ч. Пірс, Р. Чафін та ін.) розглядають партитивні зв'язки як один з основних типів парадигматичних відношень у лексиці. Зокрема, М. В. Нікітін зазначає, що “головним фактором смислового упорядкування словника є гіпер-гіпонімічні (родо-видові, категоріально-специфікаційні) й партитивні семантичні зв'язки. Їхня дія поширюється на весь словник, завдяки їм словник постає як цілісна ієрархічна структура” [3, с. 404].

Найбільш “молодою” серед згаданих парадигм є асоціативно-семантична група (АСГ), яка являє собою сукупність лексем, що позначають поняття, об'єднані причинно-наслідковим зв'язком, і водночас мають у семантичній структурі однакові семи, які перебувають в особливих відношеннях. Якщо члени “традиційних” парадигм корелюють переважно на рівні гіперсем, члени АСГ співвідносяться за посередництва гіпер- і гіпосем: гіперсема вихідного слова (кауземи) в семантичній структурі асоціатив (рефлексем) репрезентує диференційну ознаку, тобто є гіпосемою, і навпаки, родові семи рефлексем у складі кауземи є семами видовими.

Будь-яка з рефлексем має такий самий зв'язок (асоціативно-семантичний) з іншими словами, відносно яких, залишаючись рефлексемою “вихідною” кауземи, вона сама є кауземою. Таким чином формується асоціативно-семантична група другого рівня (АСГ_{II}), рефлексими другого рівня є кауземами для АСГ третього рівня (АСГ_{III}) і т. д. Разом члени АСГ усіх рівнів, семантично пов'язані з “вихідною” кауземою (безпосередньо або опосередковано), утворюють асоціативно-семантичну структуру (АСС) [5].

Слід зазначити, що в “Короткому тлумачному словнику лінгвістичних термінів” за ред. С. Я. Єрмоленко *парадигматика* визначається як “один із аспектів системного вивчення мови, який ґрунтується на виявленні і протиставленні парадигматичних, або асоціативних, і синтагматичних, або лінійних, відношень між одиницями мови” [6, с. 120]. За М. П. Кочерганом, “парадигматичні відношення – відношення вибору, асоціації, що ґрунтуються на подібності й відмінності позначувальних і позначуваних одиниць мови” [7]. В енциклопедичному словнику “Мовознавство” термін *парадигма* визначений як “будь-який клас лінгвістичних одиниць, які протиставлені одна одній і водночас об'єднані на підставі наявності в них спільної ознаки або викликають однакові асоціації...” [8, с. 366].

У “Словнику лінгвістичних термінів” О. С. Ахманової вокабула *парадигматика* наводиться із синонімом “асоціативний план”. А згідно з теорією Ф. де Соссюра опис механізму мови можливий через відношення, які зводяться або до синтагматичних, або до тих, які він називав асоціативними (пізніше Л. Єльмслев запропонував назву “парадигматичні”): “Поza процесом мовлення слова, що мають між собою щось спільне, асоціюються в пам'яті так, що з них утворюються групи, всередині яких виявляються досить різноманітні відношення” [9, с. 120].

Д. М. Шмельов пише про лінійні (синтагматичні) й асоціативні (парадигматичні) відношення двопланових одиниць (якими є одиниці лексики – слова, що мають матеріальну “форму” й смисловий “зміст”) [1, с. 191]. Іншими словами, парадигматичні відношення – це відношення, побудовані на певних асоціаціях.

Формування мети статті. Ф. де Соссюр зазначав, що “асоціація може зближувати слова, пов'язані між собою лише за смислом” [9, с. 133]. Тож, зважаючи на те, що між членами лексико-семантичних парадигм існує асоціативний зв'язок, маємо на меті з'ясувати, які саме семантичні відношення встановлюються між членами АСГ. Як приклад розглянуто АСС з вихідним словом *зима*.

Ще однією з підстав для виникнення асоціації є можливість зустрічі стимулу й асоціації в одному контексті (“...текст є благодатним матеріалом... для формування й розвитку асоціативної структури значення слова” [10, с. 96]), тобто підтвердження наявності асоціативно-семантичного зв'язку маємо шукати в текстах (ми звертались до художніх творів українських письменників, а також в окремих випадках до інтернет-ресурсів).

Виклад основного матеріалу дослідження. АСС із кауземою *зима* об'єднує АСГ трьох рівнів. У тлумачних словниках *зима* визначається як “Найхолодніша пора року між осінню і весною” [11, III, с. 566]. Відповідно, до АСГ_I входять рефлексими *літо* (назва іншого основного сезону поряд із зимою), *осінь* і *весна* (назви проміжних пір року). Семантичний зв'язок кауземи з рефлексемами здійснюється в межах темпоральних ознак ‘відрізок часу’ (*Здається, зима хоче засліпнути красу зеленої весни, жовтогарячого літа й золотої осені.* (І. Цюпа), *Се не було літо, се була зима, люта, як вогонь.* (О. Кобилянська)), ‘послідовність у часі’ (*Минула осінь. Зима в нас того року стала зразу, рівна, сніжна* (М. Коцюбинський), *Осінь зникла і нема, Це до нас прийшла зима* (В. Ворскло); *Була та невизначена пора року, коли зима відступила, а весна ще не прийшла.* (П. Загребельний)). Усі згадані рефлексими разом з кауземою утворюють ЛСГ “пори року”. Ба більше, їх пов'язують антонімічні відношення (*зима – літо, осінь – весна*).

Рефлексемами слова *зима* також є назви зимових місяців (*грудень, січень, лютий*), у семантичній структурі яких ознака ‘відрізок часу’ представлений семами ‘частина року’ і ‘частина сезону’, що підтверджується передусім шляхом контекстуального аналізу (*Грудень рік кінчає, зиму починає* (Нар. тв.); *Ліс під інеєм дріма. По землі іде зима. Входить, тишина і велична, В крижану господу січня* (Т. Коломієць); *Хоче Лютий, щоб на світі панувала вік зима* (Н. Забіла)). Однак у тлумачних словниках в назвах місяців експлікується лише сема ‘частина року’: *грудень* – “Назва дванадцятого місяця календарного року” [11, II, с. 179], *січень* – “Назва першого місяця календарного року” [11, IX, с. 235], *лютий* – “Другий календарний місяць року” [11, IV, с. 573]. Наявність імплікованої семи ‘частина сезону’ свідчить про меронімічну кореляцію кауземи й рефлексем: *грудень, січень та лютий* є копартонімами хололіма *зима* (*хололім* позначення цілого, *партонім* – його частини [3, с. 88]).

Квалітативно-темпоральні ознаки характеризують період часу, позначений лексемою *зима*. Підставою для поділу року на сезони є передусім метеорологічні умови (температура повітря, види опадів тощо), що відбилось у мові: в семантичній структурі членів ЛСГ “пори року” виділяється загальна ознака ‘метеорологічні показники’, яка репрезентується більш конкретними ознаками ‘температурний режим’, ‘вид опадів’, ‘тривалість світлового дня’.

Семантична ознака ‘температурний режим’ у структурі слова *зима* представлена семами ‘холод’, ‘мороз’, ‘стужа’ тощо. Відповідно, на першому рівні АСС наявні лексеми, що репрезентують ці семи: *холод, мороз, холоднеча, студінь, стужа*:

А цієї **зими** пересунули до печі, бо з вікна **холодом** несло; ліжко тут і zostавили, хоч власник покинув його (В. Барка), **Зима**. Земля, скована **морозом**, покрилася білим снігом (П. Мирний). **Зима**. **Холоднеча**. Засніжений ліс (М. Стельмах); ... де ж таки вибиратися в таку далечинь під **зиму**, в **холод та студінь**, з малою дитиною!.. (М. Коцюбинський) Згадані лексеми утворюють синонімічний ряд, протиставляючись домінанті **холод** за градуальною ознакою 'найвищий ступінь вияву квалітативної ознаки' (**студінь** – "розм. Сильний холод, мороз" [11, IX, с. 800]; **стужа** – "розм. Сильний холод, мороз" [11, IX, с. 801]). У контексті ця ознака актуалізується зазвичай за допомогою синтагматичних партнерів рефлексем із значенням інтенсивності: *В люту зимову **стужу** об'їхала [княгиня Ольга] на санях всю землю аж за Верхній Волок, доходила до в'ятської землі, устояла руську землю* (С. Склярєнко). Проте значення 'найвищий ступінь вияву ознаки' може бути реалізоване і в прикметникові *зимовий*, у цьому випадку він набуває не темпорального (той, що відбувається протягом зими), а квалітативного значення (притаманний зимі): *Славко не промовив не те що кривого – жодного слова, і Даруся слухняно йшла за ним, не чуючи **зимової холоднечі***. (М. Матіос). За цією самою ознакою слово *зима*, що позначає найхолодніший період, протиставляється іншим членам ЛСГ "пори року", ба більше, ця ознака експлікована в словниковій дефініції.

Синонімічні кореляції в межах аналізованої АСГ також пов'язують назви негоди зі снігом (*завірюха, хуртовина, метелиця, віхола, заметіль, хуга, сніговий* тощо): *Осінь зникла і нема, Це до нас прийшла **зима**. Так багато білих хвиль, Бо була тут **заметіль***. (В. Ворскло); *Або **зимою**... застукують тріскучі морози, зніметься **завірюха, хуртовина**... ані одітися, ані обуться!.., **Зимою, правда, коли віхола ударить, то сумно самій*** (П. Мирний), *Мовчки вигрівалися собі на сонечку, терпляче зносили дошкульні осінні хльости, набурмосено стрічали холодні **зав'юги довгих зим*** (П. Загребельний); холодної погоди (*холод, холоди, мороз*): *Постішає **зима**, постішає, Підганяє **мороз, холоди**...* (А. Качан); маси снігу (або криги), що вкриває предмети (*наморозь, наморозь, іній* – "Тонкий шар кристалів льоду, що утворюється осіданням водяної пари з повітря на охолоджені предмети; наморозь, наморозь" [11 IV, с. 29], *стужа* – // Схожий на іній шар снігу, що утворюється на поверхні чого-небудь; наморозь [11, IX, с. 801]). Ці рефлексми утворюють АСП, будучи асоціативно-семантично пов'язані з лексемами *сніг* і *холод*, розташованими на першому рівні АСС.

На другому рівні структури також представлені синонімічні рефлексми. Передусім це лексеми, асоціативно-семантично зв'язані з позначеннями низької температури повітря: *оранжерей і теплиця* називають приміщення, призначені для вирощування в холодну пору року або для зимівлі рослин (*Кращий спосіб зберегти рослини в **зимовий** сезон – побудувати на ділянці **оранжерей*** (IP)); синоніми зустрічаються й серед рефлексем каузезми *сніг*: *заструга, замет* – назви кучугур з снігу (***Зимонько, де ти? Намети замети**...* (Г. Бойко)); *первозимки, первозим'я* – "розм. Перші зимові дні, початок зими" [11, VI, с. 120].

Синонічними є лексеми *лід* та *крига*, а також їхні рефлексми на позначення отворів у крижаному покриві водних поверхонь – *ополонка, пролизень, промивина, опар*, які представлені на третьому рівні АСС (*ополонка* – "Отвір, прорубаний у кризі замерзлої водойми" [11, V, с. 721]; *пролизень* – "розм. Промите

течією місце в льоду (звичайно на річці)" [11, VII, с. 216]): ***Крига** була крихка, набучавіла водою, вся в **пролизнях** і в дірках* (Із журналу).

Асоціати слова *зима* (безпосередні й опосередковані) також об'єднуються в тематичні групи. Це назви одягу (*шуба, пальто, кожанка*), взуття (*чоботи, валянки*) й головних уборів (*шапка, вушанка, малахай*) – рефлексми назв низької температури повітря з імплікованим значенням 'захист від холоду'. Слово *сніг* є кауземою для слів на позначення засобів для пересування по снігу (*сани – санчата, снігокат, гринджоли, розвальні, волокуша, крилатки, аеросани*): ***Зимонько, де ти? Намети замети. Ми тебе стрічатимем з лижами й санчатами, з ковзанами на льоду**...* (Г. Бойко), технічних засобів для прибирання снігу (*снігонавтажувач, снігоочисник, снігоприбирач, снігорозорювач*), сільськогосподарських та інших робіт, пов'язаних зі снігом (*снігозатримання, снігозбирання, снігоприбирання, снігоочищення*) тощо.

Українською серед асоціативів слова *зима* зустрічаються антоніми й гіпоніми. Зокрема, кореляція антонімії пов'язує рефлексми *безсніжжя* (відсутність або невелика кількість снігу взимку) і *багатосніжжя* (велика кількість снігу взимку): *В кінці **зими**, під час **багатосніжжя**, куниця надає перевагу ховатись для відпочинку в засипаних снігом повалених деревах* (IP); *Цьогорічна **зима** побила всі рекорди **безсніжжя** та **нестабільної погоди*** (IP). Гіпонімія характерна для слів *сніг* і *крупа* (*крупа*) (сніг у вигляді дрібних кулястих зернят): *А перед... у саму Петрівку **крупа** падала, а витак **зима***. (Г. Хоткевич); *шапка і вушанка, малахай* (різновиди зимових шапок); *лижі і снігоступи* ("лижі для пересування по глибокому снігу" [12, с. 1156]); ***Зима** – сувора, але чарівна пора року, особливо в північних країнах... прогулятися на **снігоступах** або взяти участь у змаганнях з фрістайлу* (IP); *ковзани і снігурки* ("ковзани з широкими полозками й сильно загнutoю передньою частиною" [12, с. 1156]); *сани і снігокат, гринджоли, волокуша, аеросани* тощо.

Квалітативно-предметні рефлексми вступають також у меронімічні відношення (*крига – крижинка* ("шматок криги" [12, с. 464]), *крижинка; сніг – сніжинка* ("кристал снігу у вигляді зірочки" [12, с. 1156]), *сніжинка* (велика сніжинка)).

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. Все зазначене підтверджує тезу про те, що "будь-яка система <...> має протилежні властивості перервності й неперервності. Атрибут перервності (дискретності) відображає "складеність" системи з елементів, що вирізняються в ній, в атрибуті неперервності (континуальності) знаходить вираз цілісність системи як єдиного об'єкта, який виділяється переважно на функціональних підставах з певного середовища, з яким система взаємодіє. Обидва атрибути обов'язково пов'язані і визначенням об'єкта як системи" [13, с. 22]. Дискретність лексичної системи мови виявляється в існуванні різних типів парадигм, континуальність – у їхньому "взаємопроникненні".

У сучасній лінгвістиці склалась певна традиція розглядати семантичні відношення (синонімію, антонімію, гіпонімію, меронімію тощо) крізь призму асоціацій. Ба більше, асоціативно-семантичний зв'язок лексем є основою для утворення особливої парадигми – асоціативно-семантичної групи.

¹ Тут і далі аббревіатура IP позначає "інтернет ресурс" і використовується, якщо приклад узятий із соціальних мереж.

Проведене дослідження підтвердило припущення про те, що, оскільки між членами різних лексико-семантичних парадигм існує асоціативний зв'язок, рефлексми в межах однієї асоціативно-семантичної групи можуть бути пов'язані різними семантичними кореляціями. Ці кореляції об'єднують рефлексми не лише одна з одною в межах однієї денотативної зони (відношення синонімії, антонімії, гіпонімії), а й з кауземою (антонімія, меронімія).

У подальшому планується дослідження опозицій, утворених членами асоціативно-семантичних структур, кауземами яких є назви інших пір року, а також формування типології таких парадигм.

Література:

1. Шмелев Д. Н. Проблемы семантического анализа лексики. М. : Наука, 1973. 280 с.
2. Виноградов В. В. Лексикология и лексикография. М., 1977. 536 с.
3. Никитин М. В. Курс лингвистической семантики. С.-Пб. : Научный центр проблем диалога, 1996. 760 с.
4. Слива Т. В. Ассоциативно-семантическая группа: к вопросу о дефиниции парадигмы. *Вестник Самарского университета. История, педагогика, филология.* № 3.2. 2016. С. 101–107.
5. Слива Т. В. Ассоциативно-семантическая группа как форма парадигматической организации лексики (на материале названий сезонов в русском языке). К. : Изд-во НПУ имени М. П. Драгоманова, 2011. 272 с.
6. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С. Я. Єрмоленко. К. : Либідь, 2001. 224 с.
7. Кочерган М. П. Короткий термінологічний словник. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=15233> (дата звернення: 26.03.2022).
8. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / В. Н. Ярцева и др. М. : Большая Российская энциклопедия, 2000. 688 с.
9. Соссюр Ф. де. Курс общей лингвистики. М., 1998. 324 с.
10. Рогожникова Т. М. Ассоциативная структура значения слова и процесс понимания текста. Психолінгвістическіе проблемы семантики. Калининский гос. ун-т, Тверь. 1990. С. 96–100.
11. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1970–1980.
12. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250 000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
13. Павлов В. М. Полевой подход и континуальность языковой системы. *Общее языкознание и теория грамматики: Материалы чтений, посвященных 90-летию со дня рождения Соломона Давидовича Кацнельсона.* С.-Пб : Наука, 1998. С. 22–27.

Babych M., Slyva T. Members of associative-semantic groups in the other lexical-semantic paradigms

Summary. The paper is devoted to the analysis of semantic relations between members of associative-semantic groups within the associative-semantic structure with the original word *зима*. An associative-semantic group is a set of lexemes that denote concepts united by causation, and at the same time have the same semes in the semantic structure. These semes are in the special relationship, namely the hyperseme of the headword in the semantic structure of associates is a hyposeme, and the generic semes of associates for the headword are specific semes.

The semantic connection of lexemes results in an associative connection between them. As the paradigmatic connections of lexemes are based on associations, it is suggested that reflexemes within the same associative-semantic group can be connected by various semantic correlations (synonymous, antonymic, hyponymic, meronymic, etc.).

Another reason for the emergence of associations is the possibility of using a stimulus and an association within the same context. Based on this, an associative-semantic connection between lexemes is confirmed by examples taken from the works by Ukrainian authors.

The study found that members of the associative-semantic structure with causeme *зима* could enter synonymous (*завірюха, хуртовина, метелиця, віхола, заметіль, хуга, сніговій*), antonymic (*безсніжжя – багатосніжжя*); hypero-hyponymic (*сани – санки, санчата, сніжокат, тринджоли, розвальні; ковзани – снігурки; лижі – снігоступи*), meronymic (*зима – грудень, січень, лютий; сніг – сніжинка; крига – крижинка*) relations. They can also form thematic groups (*теплиця, оранжерея; шуба, пальто, кожух; чоботи, валянки*).

The study confirms the thesis that any system has opposite properties of discontinuity and continuity. The discreteness of the lexical system of the language is manifested in various kinds of paradigms, whilst the continuity is reflected in their “interpenetration”.

In the future, it is planned to study the oppositions that members of associative-semantic structures form, the tops of which are the names of other seasons, the formation of a typology of such paradigms.

Key words: associative-semantic group, associative-semantic structure, causeme, reflexeme, semantic correlation.